

възникнали още по време на османското владичество, през периода от 1878 до 1944 г. се създават някои нови специализирани професионални сдружения на циганите като ковашко и калайджийско. През 1938 г. в София се появява и Първо мохамеданско кошничарско спомагателно сдружение (ЦДА, ф. 264к, оп. 5, а. е. 506, л. 4, 6). Уседнали и безимотни цигани са оземлени от правителството на Александър Стамболийски, което заради своята съсловна идеология и политика в интерес на земеделското население, се ползва с популярност сред аграрните малцинства в страната. Индустриалното развитие на българската държава увеличава дела на циганите, наемани в текстилното производство, в производството на тютюн и в строителството. Така в течение на годините от средите на т. нар. български цигани в Сливен, ангажирани в тамошното текстилно производство, се формират потомствени работнически семейства. Техният начин на живот и образователно им равнище се доближават до това на етническите българи, за разлика от тези на живеещите в Сливен т. нар. турски и влашки цигани (Маринов 1962: 267; Георгиева 1966: 25-31; Andral, 2000, кн. 10: 14-23). Но преобладаващата част от циганското население в България до 1944 г. продължава да живее в лоши битови условия, ангажирано е с най-тежката и неквалифицирана работа и има крайно нисък жизнен стандарт. Това обяснява привлекателността на левите политически идеи и практики на земеделци и комунисти за някои цигани, които участват във въстанията срещу 9-юния режим през юни и септември 1923 г., както и в партизанското движение през 1941-1944 г. (Marushiakova, Poppov 1993: 93-94).

Бедността и мизерията, съчетани с традиционния светоглед на част от циганите, породят социални или криминални проблеми, свързани с такива явления като просията, измамата, кражбата и пр. Престъпността сред циганите се увеличава в условията на кризата след Първата световна война. Данните за числеността на осъдените в страната по наказателния и по специалните закони показват, че делът на осъдените цигани надвишава от един до два пъти дела на циганското население в етноде-